

ภาคผนวก ก
ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 123/2551

เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการการเมืองจากผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ นร 0503/3162 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2551 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2551 ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอความเห็นจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในประเด็นที่ว่า หากคณะรัฐมนตรีจะมีมติแต่งตั้งข้าราชการการเมืองในตำแหน่งต่าง ๆ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรี เช่น ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษารัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง โดยการแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะมีผลทำให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองต้องสิ้นสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา 265 ประกอบมาตรา 106 (6) ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่าผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองซึ่งมิใช่รัฐมนตรีจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 9 แห่งบทบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2535 ซึ่งเมื่อบทบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองแล้ว นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดย่อมแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อมาตรา 265 (1) ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติห้ามมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีได้บัญญัติยกเว้นให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถดำรงตำแหน่งข้าราชการ

การเมืองอื่นนอกจากรัฐมนตรีได้ ดังเช่นที่ได้เคยบัญญัติยกเว้นไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ทำนองเดียวกันว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี” กรณีนี้จึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา 265 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีเจตนารมณ์ที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ประกอบกับการที่ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมืองฯ ต่างเป็นตำแหน่งหรือการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยราชการ ฯลฯ ทั้งสิ้น เช่น ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี เป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เป็นตำแหน่งที่สังกัดอยู่ในกระทรวงที่รัฐมนตรีนั้นว่าการ ดังนั้น การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี ย่อมถือได้ว่า เป็นการกระทำอันต้องห้ามตามมาตรา 265 (1) อันเป็นผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพลงตามมาตรา 106 (6) ของรัฐธรรมนูญ

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 70/2552

เรื่อง การเดินทางไปราชการต่างประเทศของนายกรัฐมนตรี

โดยสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ นร 0402/648 ลงวันที่ 27 มกราคม 2552 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า โดยที่นายกรัฐมนตรีมีภารกิจเดินทางไปราชการต่างประเทศตามคำเชิญของรัฐบาลต่างประเทศ และเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศตามคำเชิญของหน่วยงานเจ้าภาพ หรือตามพันธกรณีของผู้นำรัฐบาลซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์กรนั้น ๆ ในกรณีนี้ นายกรัฐมนตรีมีดำริให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีขอทราบความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมเดินทางไปต่างประเทศในขณะนายกรัฐมนตรีว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎระเบียบอื่นใดที่เกี่ยวข้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวมีความเห็นว่า การเดินทางไปราชการต่างประเทศของนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลย่อมเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่การบริหารราชการแผ่นดินตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะร่วมเดินทางไปราชการต่างประเทศกับคณะของนายกรัฐมนตรีย่อมเกิดขึ้นได้ในสองกรณี คือ กรณีนายกรัฐมนตรีสั่งให้ร่วมเดินทางไปราชการด้วย หรืออีกกรณีหนึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงความจำนงขอติดตามไปราชการด้วย สำหรับในกรณีแรกนั้น แม้ว่านายกรัฐมนตรีจะเป็นหัวหน้ารัฐบาล แต่นายกรัฐมนตรีก็ไม่มีอำนาจที่จะสั่งการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ ส่วนในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาแสดงความจำนงขอติดตามไปราชการกับนายกรัฐมนตรีด้วยนั้น แม้ไม่มีกฎหมายใดห้ามมิให้นายกรัฐมนตรีให้ความร่วมมือด้วย แต่ในการดำเนินการดังกล่าวสมาชิกผู้นั้นย่อมเสี่ยงต่อการละเมิดบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 (1) และอาจเป็นเหตุให้สมาชิกภาพต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา 106 (6) หรือมาตรา 119 (5) แล้วแต่กรณีได้

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา จากเรื่องเสร็จที่ 502 / 2552

เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้มีหนังสือ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อว่า การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ลงนามในหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังส่วนราชการ เป็นการใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าไปก้าวท้าวหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม กรณีการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อน ตำแหน่ง และเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการหรือลูกจ้างของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันจะทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามมาตรา 182 (7) หรือไม่

ประการแรก พิจารณาจากข้อเท็จจริง

ปรากฏข้อเท็จจริงว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2550 อนุมัติตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 2 เสนอให้มีการพิจารณาตอบแทนนักกีฬาที่ประกอบคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ ดังนี้

1) ให้ความช่วยเหลือแก่นักกีฬาที่ประกอบคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องค่าตอบแทน เรื่องความก้าวหน้า เรื่องความมั่นคง เรื่องการยกย่องเชิดชูเกียรติ และเรื่องสวัสดิการ

2) ให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการตอบแทนนักกีฬา/บุคลากรกีฬา ที่ประกอบคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ

3) ให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาดำเนินการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและถือปฏิบัติต่อไป

และเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการตอบแทนนักกีฬาที่ประกอบคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ โดยให้คณะกรรมการที่แต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาการตอบแทนนักกีฬาที่ประกอบคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติตามขอบเขตและแนวทางที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีต่อไป และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาและมีมติเห็นชอบให้การช่วยเหลือนักกีฬาเป็นประการใดแล้วก็จะนำมติของคณะกรรมการไปจัดทำเป็นหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นผู้ลงนามในหนังสือ

ประการที่สอง พิจารณาจากการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรี

โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 ประกอบมาตรา 268 มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกวุฒิสภาและรัฐมนตรีก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่ในกรณีของรัฐมนตรีอาจกระทำได้เมื่อเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

กรณีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ลงนามหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาไม่ได้ใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือนักกีฬาที่ประกอบคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ แต่การพิจารณาให้การตอบแทนนักกีฬาเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการตอบแทนนักกีฬาที่ประกอบคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นเพียงผู้ลงนามในหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการพิจารณาการตอบแทนนักกีฬาที่ประกอบคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเท่านั้น

ดังนั้น การกระทำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จึงเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาในเรื่องการส่งเสริมการกีฬา อันเป็นการกระทำที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 268 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ภาคผนวก ข
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 9/2551

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตาม มาตรา 182 วรรคหนึ่ง (7) ประกอบมาตรา 269 หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา 269 มีเจตนารมณ์ ให้นำนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องแจ้งความประสงค์ในการรับประโยชน์จากการเป็น หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อ ป้องกันมิให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างการบริหาร ราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สาธารณะกับการประกอบธุรกิจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และครอบครัว อันเป็นการควบคุมผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาตรา 269 วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติไว้ชัดเจนว่า ให้เป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องแจ้งการเป็น หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท และการได้รับประโยชน์จากการถือครอง หุ้นจำนวนที่เกินตามที่กฎหมายกำหนดต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี และต้องแจ้งการ โอนหุ้นให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด และมาตรา 269 วรรคสาม ให้นำบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยัง ไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นข้อยุติได้ว่า นายไชยา สะสมทรัพย์ ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551 และได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสาร ประกอบของตนเองและคู่สมรสต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2551 กรณีเข้ารับตำแหน่งดังกล่าว และไม่ปรากฏว่า นายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้แจ้งให้ประธานกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบว่าจะได้รับประโยชน์จากการที่นางจุไร สะสมทรัพย์ คู่สมรสถือหุ้นในบริษัท สกเฮง จำกัด เกินกว่าร้อยละห้าของจำนวนหุ้นที่

จำหน่ายได้ในบริบทภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายไชยา สะสมทรัพย์ ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ 2550 มาตรา 269 แม้ว่าในปัจจุบันพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 ยังมิได้มีการบัญญัติให้รวมถึงการถือครองหุ้นและได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี แต่เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 269 บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีผู้คนที่จะต้องแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ดังนั้น รัฐมนตรีจึงมีหน้าที่ต้องแจ้งความประสงค์จะรับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย กรณีจึงถือว่า การกระทำของนายไชยา สะสมทรัพย์ ในฐานะรัฐมนตรีเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา 269 ความเป็นรัฐมนตรีของนายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 182 วรรคหนึ่ง (7) ประกอบมาตรา 269 ตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 12-13/2551

เรื่อง การสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีนายสมัคร สุนทรเวช

ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาและประธานกรรมการการเลือกตั้ง ส่งคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีนายสมัคร สุนทรเวช) รวมสองคำร้อง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน ศาลรัฐธรรมนูญจึงรวมการพิจารณาเข้าด้วยกัน และได้พิจารณาในเรื่องอำนาจรับคำร้องแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องปรากฏว่า

ผู้ร้องที่ 1 เป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 29 คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาได้เข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภา และผู้ร้องที่ 2 เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ส่งคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงหรือไม่ กรณีจึงเป็นไปตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ มาตรา 182 วรรคสาม ประกอบมาตรา 91 แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องดังกล่าว

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา คือ ความเป็นรัฐมนตรีของนายสมักร สุนทรเวช ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 182 วรรคหนึ่ง (7) ประกอบมาตรา 267 เพราะเหตุผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งใดในบริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบริษัทดังกล่าวหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 267 ซึ่งบัญญัติห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นลูกจ้างของบุคคลใดเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นไปโดยชอบ ป้องกันมิให้เกิดการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ อันจะก่อให้เกิดสถานการณ์ขาดจริยธรรมซึ่งยากต่อการตัดสินใจ ทำให้ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์สาธารณะ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์สาธารณะการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่จึงขัดกันในขณะที่ประโยชน์ส่วนตัวจะได้มาจากการเสียไปซึ่งประโยชน์สาธารณะ

การทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวบรรลุผลจึงมิใช่แปลความคำว่า “ลูกจ้าง” ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 267 เพียงหมายถึงลูกจ้างตาม ป.พ.พ. ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน หรือตามกฎหมายภาษีอากรเท่านั้น เพราะกฎหมายแต่ละฉบับย่อมมีเจตนารมณ์แตกต่างกันไปตามเหตุผลแห่งการบัญญัติกฎหมายนั้น ๆ ทั้งกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่มีศักดิ์ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ และยังมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายดังกล่าวอีกด้วย ดังนั้น คำว่า “ลูกจ้าง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 267 จึงมีความหมายที่กว้างกว่าคำนิยามของกฎหมายอื่น โดยต้องแปลความตามความหมายทั่วไป ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ลูกจ้าง” ว่าหมายถึง “ผู้รับจ้างทำงาน ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้นายจ้างโดยได้รับค่าจ้างไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร” โดยมีได้คำนึงว่าจะมีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ หรือได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง สิ้นจ้าง หรือค่าตอบแทนในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินอื่น หากมีการตกลงเป็นผู้รับจ้างทำงานแล้ว ย่อมอยู่ในความหมายของคำว่า “ลูกจ้าง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 267 ทั้งสิ้น

ข้อเท็จจริง หลังจากนายสมักร สุนทรเวช เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วยังคงเป็นพิธีกรในรายการ “ชิมไป บ่นไป” และ “ยกโหม่ง 6 โมงเช้า” ให้แก่บริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด ซึ่งทำธุรกิจเพื่อมุ่งค้าหากำไร มิใช่เพื่อการกุศลสาธารณะและนายสมักร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีก็ได้รับคำตอบแทนอย่างสมฐานะและภารกิจ เมื่อได้กระทำในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีจึงเป็นการกระทำและนิติสัมพันธ์ที่อยู่ในขอบข่ายที่ มาตรา 267 ประสงค์จะป้องปรามเพื่อมิให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนกับภาคธุรกิจเอกชน แล้ว ถือได้ว่า นายสมักร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีเป็นลูกจ้างของบริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด เป็นการกระทำอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 267 ความเป็นรัฐมนตรีของ นายกรัฐมนตรีจึงสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 182 (7)

ข้อสังเกต ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดเป็นการเฉพาะตัวในกรณี ตามคดีข้างต้นนี้ เป็นเหตุให้รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 180 วรรคหนึ่ง (1) แต่ด้วยความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีเป็นการสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ทำให้รัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีที่เหลือต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่า คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 181

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 12-14/2553

เรื่อง สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำการต้องห้ามอันเป็นเหตุให้ สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีมติ 7 ต่อ 1 ให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 6 คน พ้นจากสมาชิกภาพ เนื่องจากถือหุ้นในกิจการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ โดยการเป็น หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐตามมาตรา 265 (2) หรือกรณีไปถือ หุ้นในกิจการโทรคมนาคมตามมาตรา 265 (4) โดยมีคำวินิจฉัยไว้ว่า

1. การต้องห้ามถือหุ้นตามมาตรา 265 ต้องคำนึงว่าต้องไม่กระทบสิทธิเสรีภาพเกิน ความจำเป็น เช่น สิทธิในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ดังนั้น การถือหุ้นต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญต้องไม่จำกัดสิทธิเสรีภาพเกินวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

2. การถือหุ้นต้องห้ามไม่ได้มีความหมายรวมไปถึงก่อนการเข้าดำรงตำแหน่ง สมาชิกวุฒิสภา เพราะหากรัฐธรรมนูญมีเจตนาเช่นนั้นก็ต้องบัญญัติไว้ เช่น การห้ามคงไว้

ซึ่งหุ้นของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 269 ด้วย ซึ่งหากพิจารณา มาตรา 269 ก็มีได้ห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีถือหุ้นได้อย่างเด็ดขาด เพราะยังบัญญัติ ว่าหากประสงค์จะถือหุ้นดังกล่าวไว้ก็ให้แจ้งต่อประธาน ป.ป.ช. ทราบภายใน 30 วัน ทั้ง ๆ ที่นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีใช้อำนาจบริหารแสวงหาประโยชน์ได้มากกว่า สมาชิกสภา ดังนั้น การห้ามถือหุ้นของฝ่ายนิติบัญญัติจึงน่าจะเบากว่าและผ่อนคลาย กว่า อีกทั้งถ้ารัฐธรรมนูญประสงค์จะห้ามคงไว้ก็ต้องเขียนเอาไว้เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ฉบับอื่นที่เคยบัญญัติไว้ แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ต้องการให้เหมือนรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 ซึ่งไม่มีบทบัญญัติห้ามการคงไว้

‘ 3. การจะพิจารณาว่าการกระทำตามมาตรา 265 ที่ถือว่าเป็นความผิดแล้วหรือไม่ ก็ต้องหมายความว่า ส.ส. และ ส.ว. ต้องมีสมาชิกภาพเสียก่อน แล้วไปกระทำการอัน ต้องห้าม และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะต้องห้ามของ ส.ส. และ ส.ว. ก็มีได้บัญญัติห้ามการ ถือครองหุ้นในบริษัทดังกล่าว เป็นคุณสมบัติต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. หรือ ส.ว.

4. การตีความกฎหมายว่าให้รวมถึงการห้ามคงไว้ย่อมไม่เป็นธรรม เพราะสมาชิก ภาพการเป็น ส.ส. หรือ ส.ว. จะเริ่มเมื่อวันเลือกตั้งหรือเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศผลการสรรหาเป็น ส.ว. ดังนั้น หากจะตีความให้หมายรวมถึงการคงไว้ด้วย ผู้สมัคร ส.ส. หรือ ส.ว. หรือผู้สมัครรับการสรรหาก็ต้องขายหุ้นก่อนวันเลือกตั้งหรือก่อน จะประกาศผลเลือกตั้ง มิเช่นนั้นผู้ได้รับเลือกตั้งก็จะสิ้นสมาชิกภาพทันที ซึ่งจะเป็นการ ตีความกฎหมายเคร่งครัด จนทำให้เกิดผลประหลาดเกินควรและเกินความได้สัดส่วน

ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากกว่า การกระทำอันต้องห้ามตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา 265 วรรคหนึ่ง (2) (4) ประกอบมาตรา 48 ต้องกระทำหลังมีสมาชิก ภาพเป็น ส.ส. หรือ ส.ว. แล้ว จึงเป็นผลทำให้ ส.ส. จำนวน 6 คน ต้องพ้นจากสมาชิกภาพ ประกอบด้วย

1. นายสมเกียรติ จันทาณิษฐ์ พรรคประชาธิปัตย์
2. นายเกื้อกูล คำนะชัยจิตร พรรคภูมิใจไทย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง-
คมนาคม
3. นางมลิวัดย์ ธัญญสกุลกิจ พรรคเพื่อแผ่นดิน

4. นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์ พรรคภูมิใจไทย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

5. รท. ปรีชาพล พงษ์พาณิชย์ พรรคเพื่อไทย

6. ม.ร.ว. กิตติวัฒนา (ไชยยันตร์) ประภมณตรี พรรคเพื่อแผ่นดิน

ส่วน ส.ส. และ ส.ว. อีก 38 คน ถือว่าไม่ได้กระทำการอันต้องห้ามตาม

รัฐธรรมนูญ

ภาคผนวก ก

คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ อม. 1/2550

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ (คดีที่ดินรัชดา)

อัยการสูงสุด โจทก์

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จำเลยที่ 1 คุณหญิงพจมาน ชินวัตร จำเลยที่ 2

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ 3 ธันวาคม 2546 เวลากลางวัน ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2546 เวลากลางวันต่อเนื่องกัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่จำเลยที่ 1 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และเป็นพนักงานตามกฎหมายโดยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นคู่สมรสของจำเลยที่ 1 ร่วมกันกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันเป็นคู่สัญญา หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาจะซื้อจะขายและสัญญาซื้อขายที่ดิน โฉนดเลขที่ 2298, 2299, 2300 และ 2301 แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ 33 ไร่ 78.9 ตารางวา จำนวนเงิน 772,000,000 บาท กับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่จำเลยที่ 1 มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี อันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย และจำเลยที่ 1 ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย มีหน้าที่จัดการ หรือดูแลกิจการ การบริหารทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ได้เข้าไปมีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้นและปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน หรือผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตด้วยการให้ความยินยอมแก่จำเลยที่ 2 ในการเสนอราคาประมูลซื้อที่ดิน ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดิน และทำสัญญาซื้อขายที่ดินดังกล่าวกับกองทุนเพื่อการฟื้นฟู

และพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ซึ่งมีการปรับลดราคาในช่วงที่จำเลยที่ 1 ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และมีการปรับเพิ่มราคาที่ดินหลังจากจำเลยที่ 2 ซื้อที่ดินแล้ว การที่จำเลยที่ 2 เข้าไปเสนอราคาประมูลซื้อที่ดิน ทำสัญญาจะซื้อจะขายและสัญญาซื้อขายที่ดินดังกล่าว โดยให้จำเลยที่ 1 เป็นผู้ให้ความยินยอม ในการทำนิติกรรม เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ 2 ในการเข้าไปมีส่วนได้เสีย และปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตข้างต้น

ต่อมา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติราชการใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการกระทำของบุคคลใด ๆ ที่เห็นว่า เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินได้ยื่นคำร้องกล่าวโทษจำเลยทั้งสองต่อคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐดำเนินการตรวจสอบตามกฎหมายแล้วส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีนี้ ขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4, 100 และ 122 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33, 83, 86, 90, 91, 152 และ 157 กับให้รับเงินจำนวน 772,000,000 บาท ที่จำเลยทั้งสองใช้ในการกระทำความผิด และที่ดินโฉนดเลขที่ 2298, 2299, 2300 และ 2301 แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ที่จำเลยทั้งสองได้มาจากการกระทำความผิด

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ

ประเด็นสำคัญในการพิจารณาคือ การที่จำเลยที่ 2 เข้าทำสัญญาจะซื้อจะขายและสัญญาซื้อขายที่ดินตามฟ้องจากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ถือได้ว่า จำเลยที่ 1 ได้ดำเนินกิจการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 100 (1) หรือไม่

ในประเด็นนี้ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ 2 กับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินดังกล่าวเป็นเรื่องผลประโยชน์ส่วนบุคคลขัดแย้งกับ

ผลประโยชน์ส่วนรวมซึ่งต้องห้ามมิให้กระทำตามมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เมื่อปรากฏว่าจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นคู่สมรสของจำเลยที่ 1 เข้าทำสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทกับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ย่อมถือว่าการเข้าทำสัญญานั้นเป็นการกระทำของจำเลยที่ 1 เอง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 100 วรรคสาม ที่จำเลยที่ 1 อ้างว่า การลงลายมือชื่อให้ความยินยอมแก่จำเลยที่ 2 ในการทำสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทเป็นเพียงการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบราชการนั้น เมื่อจำเลยทั้งสองไม่มีพยานหลักฐานใดมาพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า จำเลยที่ 1 มิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่จำเลยที่ 2 ดำเนินกิจการตามมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เพื่อแก้ตัวให้จำเลยที่ 1 พ้นผิดตามมาตรา 122 วรรคสอง เช่นนี้

องค์คณะผู้พิพากษาจึงมีมติด้วยคะแนนเสียง 5 ต่อ 4 ว่า จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 100 (1) ซึ่งต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

พิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 100 (1) วรรคสาม และมาตรา 122 วรรคหนึ่ง ให้ลงโทษจำคุก 2 ปี ส่วนความผิดฐานอื่นและคำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก และยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

หนังสือ

กมลชัย รัตนสกาวงศ์. สารະสำคัญพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539.

_____. หลักกฎหมายปกครองเยอรมัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2547.

_____. หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน ว่าด้วยรัฐ รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552.

คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ. สารະสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่พร้อม

ตารางเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญฯ ฉบับปรับปรุงความคิดเห็น. กรุงเทพฯ:

คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ, 2540.

ณวัฒน์ ศรีปัดดา. ความเป็นไปได้ในการนำหลักการในระบบอิมพีชเมนต์ของประเทศ

สหรัฐอเมริกา มาปรับใช้กับการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ณัฐกร วิทิตานนท์. หลักรัฐธรรมนูญเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. นักการเมืองไทย: จริยธรรม ผลประโยชน์ การคอร์รัปชัน: สภาพ-

ปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธาร, 2549.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. กฎหมายมหาชน วิชาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมาย

มหาชนยุคต่าง ๆ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538.

_____. การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542.

มานิตย์ จุมปา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2550).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. เศรษฐศาสตร์รัฐธรรมนูญ บทวิเคราะห์รัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2546.

วิทยากร เชียงกุล. นโยบายของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ: การทับซ้อนของผลประโยชน์ทาง

ธุรกิจ (Conflict of Interest). นนทบุรี: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า,

2549.

สมยศ เชื้อไทย. คำอธิบายหลักรัฐธรรมนูญทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรือนแก้ว-

การพิมพ์, 2535.

สุขุม นวลสกุล. ทฤษฎีการเมืองแห่งนวสมัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย-

รามคำแหง, 2519.

บทความและวารสาร

ผาสุก พงษ์ไพจิตร. “การทับซ้อนของผลประโยชน์กับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.”

มติชนรายวัน, 2 พฤศจิกายน 2548, หน้า 6.

วิชา มหาคุณ. “นโยบายของรัฐกับการปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันการทุจริตและ

ประพจน์มิชอบกับผลประโยชน์ทับซ้อน.” วารสารศาลยุติธรรมปริทัศน์ 1, 5

(สิงหาคม, 2550): 9-10.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). “Conflict of Interest ในสังคมไทย.”

ถอดฉันทะดมสมอง ประชาชาติธุรกิจ, 7 กรกฎาคม 2546, หน้า 2.

อมร จันทรสมนบูรณ์. “ทำไมข้าพเจ้าจึงเขียนร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา 211 เมื่อปี พ.ศ. 2537.”

Constitutionalism II (มิถุนายน 2539): 20.

รายงานการวิจัย

บรรศักดิ์ อุวรรณ โณ. รายงานวิจัย เรื่อง ระบบตรวจสอบทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่ง

ระดับสูง เพื่อจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการเมืองไทย เสนอต่อคณะกรรมการ

พัฒนาประชาธิปไตย (กปป.). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,

2538.

อัมมาร สยามวาลา และคณะ. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ชุดโครงการวิจัยการติดตาม
และประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญ เรื่อง การเมืองกับผลประโยชน์ทางธุรกิจ
ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(สกว.) และสถาบันพระปกเกล้า, 2546.

อุดม รัฐอมฤต. รายงานการวิจัย เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทุจริตในระบบการเมือง
และวงราชการไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ., 2544.

วิทยานิพนธ์

กมล กอบกัยกิจ. “มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขผลประโยชน์ขัดกันของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการระดับสูงในประเทศไทย.”
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

กริชฐา ดาราสร. “ปัญหาการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภา ตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540: ศึกษาเฉพาะกรณี
การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์สาธารณะ.”
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

เฉลิมพล นาคสุวรรณ. “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับการใช้อำนาจใน
ตำแหน่งหน้าที่สาธารณะ: ศึกษาเฉพาะกรณีตำแหน่งหน้าที่รัฐมนตรี.”
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

วุฒิพงษ์ พาณิชย์สว. “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับการดำรงตำแหน่ง
สาธารณะ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

เอกสารอื่นๆ

ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์
ส่วนรวม (Conflict of Interests): ประเด็นจริยธรรมของข้าราชการ และ
เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ [Online]. Available URL: [http://www
.mpakr20.com](http://www.mpakr20.com), 2553 (พฤศจิกายน, 18).

- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. “คอร์รัปชันนโยบาย: เรื่องที่ทุกคนควรรู้.” ใน หนังสือ
 รพีพัฒนศักดิ์ ประจำปี 2546, หน้า 116-120. โดย คณะนิติศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์
 ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) (เอกสารการประชุม-
 สัมมนาเผยแพร่ผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ-
 พลเรือน (ก.พ.), 2546.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ตารางความแตกต่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
 ไทย พุทธศักราช 2540 กับ พุทธศักราช 2550 พร้อมเหตุผลโดยสังเขป.
 กรุงเทพฯ: สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2551.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกัน
 ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม, เอกสารวิชาการ หมายเลข 2.
 กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. “รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่
 35/2550.” 27 มิถุนายน 2550.
- สุริย์ ขวัญบัว. การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของต่างประเทศ [Online].
 Available URL: <http://www.thaipoliticsgovernment.org/wiki/2553>
 (มกราคม, 4).
- อมร จันทรสมบูรณ์. “การวิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไปสู่หลักการของ
 นิติปรัชญา.” เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรพนักงานคดีปกครอง
 ระดับต้น รุ่นที่ 1 เรื่อง กฎหมายมหาชนกับทิศทางของประเทศไทย. สำนักงาน-
 ศาลปกครอง กรุงเทพฯ, 30 ตุลาคม 2543.

กฎหมาย

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542.
- พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. 2543.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล	นายนิพนธ์ พุทธนวัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	18 พฤศจิกายน 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนอานวยศิลป์ พระนคร ปีการศึกษา 2523 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2528
ตำแหน่งหน้าที่ การงานปัจจุบัน	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

